

VERZUIM EN PROCES-VERBAAL

De schooldirectie is verplicht schoolverzuim van een bepaalde omvang te melden. Als een leerplichtige of **kwalificatieplichtige** leerling zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd op drie achtereenvolgende schooldagen, of als het verzuim gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken meer dan 1/8 deel van het aantal uren les- of praktijktijd bedraagt, meldt de directeur van de school dit dezelfde dag nog (onverwijld) aan de gemeente waar de leerling woont. Dus niet aan de gemeente waar de school staat.

Verzuim valt uiteen in twee hoofdgroepen: absoluut verzuim en relatief verzuim.

ABSOLUUT VERZUIM

We spreken van absoluut verzuim als jongeren niet zijn ingeschreven bij een onderwijsinstelling, terwijl zij niet zijn vrijgesteld van deze verplichting. Het gaat hierbij om jongeren die als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie zijn ingeschreven, en nog leerplichtig of kwalificatieplichtig zijn.

Volgens de Leerplichtwet zijn degene die het gezag over een jongere uitoefent, en degene die zich met de feitelijke verzorging van een jongere heeft belast verplicht ervoor te zorgen dat de jongere als leerling van een school is ingeschreven en dat hij deze school na inschrijving geregeld bezoekt.

Actie leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar maakt elke maand een uitdraai van de leerplichtadministratie van leerplichtige en kwalificatieplichtige jongeren die niet ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling of waarmee vervangende afspraken zijn gemaakt. Daarbij zet hij de volgende stappen:

1. Hij doet onderzoek in de gemeentelijke basisadministratie (onder andere controle op overlijden.)
2. Hij stuurt een brief en/of formulier naar de ouders om informatie over de situatie van hun kind
  - Als de ouders niet reageren, of de jongere blijkt niet te staan ingeschreven, dan bezoekt de leerplichtambtenaar de ouders en/of de jongere. Levert dit een onbevredigend resultaat op, dan maakt hij proces-verbaal op.
  - Als de ouders aangeven dat hun kind op een school staat ingeschreven, dan controleert de leerplichtambtenaar dit bij die school.
3. Hij verwerkt de gegevens in de leerplichtadministratie.

Overtreding arbeidsverbod

Als de directeur van een school of de leerplichtambtenaar merkt dat een jongere arbeid verricht, in strijd met voorschriften die hiervoor gelden, dan laten zij dit onmiddellijk weten aan de Arbeidsinspectie (<http://www.arbeidsinspectie.nl/>).

RELATIEF VERZUIM

Relatief verzuim is verzuim waarbij de leerling en/of zijn ouders niet aan de verplichting hebben voldaan om te zorgen voor geregeld schoolbezoek, terwijl geen vrijstelling van deze verplichting bestaat (Leerplichtwet, artikelen 2, 4, 4a en 4c).

Stappen na melding relatief verzuim:

1. informatie verzamelen, gesprekken voeren met leerling en/of ouders over de situatie en de problematiek in kaart brengen:
  - Wat heeft de huidige school tot nu toe gedaan?
  - Wat is er bekend vanuit de basisschool?
  - Is er binnen het gezin problematiek waardoor een jongere verzuimt?
  - Is er hulpverlening in het gezin, zo ja wat voor hulpverlening? (contact opnemen met de hulpverlener, duidelijk krijgen in hoeverre de verantwoordelijkheid bij ouders en/of jongere kan worden gelegd, uitzoeken welke verantwoordelijkheid de hulpverlener heeft).
  - Zijn er in het verleden onderzoeken geweest, zo ja welke, en wat voor informatie is hieruit gekomen?
  - Is het gezin bekend bij de politie?
  - Zijn er meer kinderen in het gezin, zo ja hoe gaat het met de andere kinderen binnen het onderwijs?
2. mogelijkheden bekijken en afspraken maken om jongere weer structureel op school te krijgen of
3. een passend alternatief traject afspreken.
4. (eventueel) doorverwijzen naar een geschikte hulpverleningsinstantie en/of melden bij:
  - Raad voor de Kinderbescherming (<http://www.kinderbescherming.nl/>)
  - Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (<http://www.amk-nederland.nl/>)
  - Justitie (proces-verbaal) (<http://www.om.nl/>).

PROCES-VERBAAL

In het algemeen wordt proces-verbaal opgemaakt als de ouders (en/of de leerling van 12 jaar of ouder):

1. de eerste twee weken na de zomervakantie verzuimen;
2. de school en/of de leerplichtambtenaar op het terrein van de leerplichtwet en -beleid niet serieus nemen;
3. niet bereid zijn mee te werken aan een oplossing van het verzuim;
4. er bewust aan meewerken dat het verzuim voortduurt;
5. zich niet houden aan gemaakte afspraken;
6. hun kind zonder toestemming thuishouden, omdat het (nog) niet in aanmerking komt voor leerlingenvervoer;
7. hun kind ziek melden terwijl het kind niet ziek is;
8. hun kind voor extra vakantie van school wordt gehouden (luxe verzuim);
9. hun kind alsnog van school houden als verlof na aanvraag niet is toegestaan;

Jongeren vanaf 12 jaar kunnen ook zelf een proces-verbaal krijgen en vervolgd worden. Er bestaat ook een protocol voor kinderen die jonger zijn dan 12 jaar. Die kunnen weliswaar niet strafrechtelijk worden aangepakt, maar in dit protocol is wel aandacht voor problemen van deze groep jongeren die bij voortduring spijbelen. Vanuit het civiele traject kan in dit soort gevallen eveneens van alles worden geïnitieerd. Voor informatie hierover kunnen ouders en jongeren terecht bij de Raad voor de Kinderbescherming.

Stappen bij het opmaken van proces-verbaal voor leerlingen in de basisschoolleeftijd

Voordat het traject van een proces-verbaal wordt gestart, neemt de leerplichtambtenaar contact op met het Openbaar Ministerie, als de eventuele (beleids)afspraken hierover niet duidelijk zijn, met de vraag of een proces-verbaal zinvol is, dat wil zeggen of het leidt tot vervolging. Bij absoluut verzuim en (relatief) luxe verzuim ligt een proces-verbaal meer voor de hand dan bij ander relatief verzuim, overleg met het Openbaar Ministerie is dan niet per se noodzakelijk.

De stappen. De leerplichtambtenaar:

1. neemt de aangifte in ontvangst, die bestaat uit een correcte kennisgeving van (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim;
2. hoort ouders of verzorgers (en/of de jongere);
3. hoort de directeur van de school;
4. stelt de verhoren op schrift;
5. stelt het proces-verbaal op;
6. leest de verbalen voor aan ouders, directeur (en/of de jongere), en laat ze door hen ondertekenen;
7. maakt het verbaal met de daarbij behorende stukken verzendklaar;
8. voert vooroverleg met de parketfunctionaris.

NALATIGHEID VAN DIRECTEUREN EN DE GEVOLGEN DAARVAN

De directeurs van de scholen en de instellingen van het primair onderwijs tot het middelbaar beroepsonderwijs moeten zich aan wettelijke regels houden, als het gaat om de leerplicht en de rmc-meldingen. Wanneer zij dit niet doen, dan gaat de leerplichtambtenaar in eerste instantie na of hierbij sprake is van een vergissing of een onbedoelde fout. Als dit het geval is, geeft de leerplichtambtenaar de directeur aanwijzingen om te voorkomen dat deze vergissing of fout wordt herhaald. Wanneer echter blijkt dat een directeur bewust de regels van de Leerplichtwet overtreedt, dan maakt de leerplichtambtenaar van de netgemeente proces-verbaal op, en informeert hij de Inspectie van het Onderwijs over zijn bevindingen

(<http://www.onderwijsinspectie.nl/site/>).

